

Inhoud in vogelvlucht

Inleiding	1
Deel I: Beginnen	7
Hoofdstuk 1: Een beetje Chinees leren	9
Hoofdstuk 2: Basisbeginselen: veelvoorkomende Chinese grammatica en getallen	25
Hoofdstuk 3: Kennismaken en groeten: nǐ hǎo!	49
Deel II: Chinees in actie	63
Hoofdstuk 4: Nader kennismaken en een praatje maken	65
Hoofdstuk 5: Eten en drinken: Proost! Gānbēi	77
Hoofdstuk 6: Shoppen	103
Hoofdstuk 7: De stad verkennen	123
Hoofdstuk 8: Vrije tijd: recreatie en sport	145
Hoofdstuk 9: Telefoneren	157
Hoofdstuk 10: Op kantoor en rond het huis	169
Deel III: Chinees voor onderweg	189
Hoofdstuk 11: Money, money, money: geld	191
Hoofdstuk 12: Van het geijkte pad afgaan: De weg vragen en de weg wijzen	207
Hoofdstuk 13: In een hotel verblijven	221
Hoofdstuk 14: Vervoer	235
Hoofdstuk 15: Op reis	253
Hoofdstuk 16: Omgaan met noodsituaties	267
Deel IV: Het deel van de tientallen	283
Hoofdstuk 17: Tien manieren om snel Chinees te leren	285
Hoofdstuk 18: Tien dingen die je nooit moet doen in China	289
Hoofdstuk 19: Tien populaire Chinese uitdrukkingen	293
Hoofdstuk 20: Tien zinnen die je Chinees laten klinken	297
Deel V: Bijlagen	301
Bijlage A: Chinese werkwoorden	303
Bijlage B: Miniwoordenboek	307
Bijlage C: Antwoorden	331
Bijlage D: Over de website	335
Index	337

Inleiding

Globalisatie heeft vertrouwdheid met andere mensen, culturen en talen in de 21e eeuw niet alleen wenselijk gemaakt, maar zelfs noodzakelijk. Met behulp van internet is het bereiken van iemand aan de andere kant van de planeet net zo makkelijk geworden als een klik met de muis. En toch haalt niets het vergeleken bij een persoonlijke ontmoeting met iemand van de andere kant van de wereld in zijn of haar taal. Communicatie in de virtuele wereld komt daar niet eens bij in de buurt.

Of je nu een verstokte reiziger bent die naar het buitenland gaat voor zaken, op het punt staat om te gaan studeren in het buitenland, graag in Chinatown rondslentert, vrienden wilt maken met een Chinese klasgenoot of collega, of gewoon nieuwsgierig bent naar China, *Chinees voor Dummies* kan je helpen om voldoende Chinees te beheersen om een fatsoenlijk gesprek aan te gaan over welk onderwerp dan ook. Je zult natuurlijk niet meteen vloeiend Chinees spreken, maar dit boek helpt je bij het begroeten van een vreemdeling, bij het kopen van een vliegticket, en bij het bestellen van eten. Dit boek geeft je ook culturele tips van onschatbare waarde, zodat je niet alleen die nieuw geleerde woorden en zinnen op kunt dreunen, maar ze ook kunt ondersteunen met het juiste gedrag op het juiste moment.

Ik heb dit boek ontworpen om je te helpen je met het succesvol gebruiken van een van de moeilijkste talen ter wereld. Chinees moet ook gewoon leuk zijn om te leren.

Over dit boek

Het goede nieuws is dat je *Chinees voor Dummies* altijd en overal kunt gebruiken. Geen verplichte lessen, geen examens en geen huiswerk te vrezen. Moet je binnenkort voor zaken naar China? Ga dan gewoon naar het hoofdstuk over reizen om uit te vinden hoe je moet afdingen voor een vliegticket, de prijs moet bepalen en op tijd naar het vliegveld moet gaan. Moet je onverwachts naar de dokter? Ga dan naar het hoofdstuk over gezondheid en vind van tevoren uit hoe je je hulpverleners exact moet vertellen wat er met je aan de hand is.

Het mooie aan dit boek is dat het bruikbaar is voor iedereen. Je hoeft je niet hoofdstuk 5 te herinneren voordat je verder gaat met hoofdstuk 6, als hoofdstuk 6 alles behandelt wat je net nodig hebt. Elk hoofdstuk geeft je verschillende stukjes informatie over de Chinese taal en belicht verschillende delen van de Chinese grammatica. Lees zo veel of zo weinig als je wilt, zo snel of zo langzaam als je wilt. Focus je op wat je interesseert. En onthoud: je gaat een taal ontdekken die tegelijkertijd een van de oudste beschavingen en een van de snelst groeiende economieën ter wereld representeert.

Conventies in dit boek

Let op een paar conventies die je kunnen helpen door de inhoud van dit boek te navigeren.

- ✓ Chinese tekst wordt in **vet** weergegeven om het op te laten vallen.
- ✓ De uitspraak en betekenis verschijnen tussen haakjes direct na de Chinese tekst. De uitspraak is *cursief* weergegeven.

Dit boek gebruikt het **pīnyīn** (*letterlijk*: zoals het klinkt) romanisatiesysteem voor Chinese woorden. Wat houdt dat in? Nou, als je naar China gaat, zie je overal borden met Chinese karakters, maar als je naar iets in het Engels zoekt, zul je goed moeten zoeken voor je iets vindt. Wat je ook ziet in Romeinse letters, het zal in het **pīnyīn** zijn, het romanisatiesysteem dat door de communisten ontwikkeld is in de jaren vijftig, en ook zul je in dit boek veel **pīnyīn** zien.

Iets anders dat je zou moeten onthouden als je het Chinees begint te begrijpen is dat veel Nederlandse vertalingen die je in dit boek tegenkomt niet echt letterlijk zijn. Het is belangrijker om de kern van wat je hoort of ziet te begrijpen dan te weten wat elk apart woord in een zin betekent. Als je bijvoorbeeld 'paard tijger paard tijger' letterlijk vertaalt naar het Chinees krijg je 'het gaat wel'. Je hebt het dan dus niet over dieren. Als ik een letterlijke vertaling geef, zet ik er het woord 'letterlijk' in *cursief* voor.

De volgende onderdelen in *Chinees voor Dummies* helpen je de nieuwe woorden en zinnen te ondersteunen:

- ✓ '**Je zegje doen**'. Niets haalt het bij het zien en horen van een werkelijke dialoog om Chinees te leren, dus zet ik op verschillende plaatsen in dit boek dialogen. Ze staan onder het kopje 'Je zegje doen'. Ze laten je de Chinese woorden, de uitspraak en de Nederlandse vertaling zien, en ik zet vaak culturele dingen die je moet doen of laten in een bepaalde context, wat handig kan zijn.

Dialogen met een cd-pictogram ernaast staan op de website die bij dit boek hoort, zodat je de zinnen kunt oefenen nadat je hebt gehoord hoe ze zouden moeten klinken. Je kunt de tracks downloaden op www.dummies.nl/downloads.

- ✔ **'Woordjes leren'**. Sleutelwoorden en sleutelzinnen onthouden is erg handig bij het leren van een taal. De woorden en zinnen in het zwarte kader zijn woorden uit de voorafgaande paragraaf of paragrafen die ik het belangrijkste vindt, dus verschijnen ze op een schoolbord met de kop 'Woordjes leren'.
- ✔ **'Spelen met de taal'**. Woordspelletjes kunnen een leuke manier zijn om de woorden en zinnen die je in dat hoofdstuk tegenkomt te herhalen. Dit onderdeel van *Chinees voor Dummies* is een goede manier om je vooruitgang te peilen en tegelijkertijd je brein te testen. Kijk voor deze activiteiten aan het eind van ieder hoofdstuk.

Dwaze veronderstellingen

Hier zijn enkele dwaze veronderstellingen die ik van je had terwijl ik *Chinees voor Dummies* aan het schrijven was:

- ✔ Je kent geen woord Chinees, behalve misschien een paar woorden die je van een goede kungfufilm hebt geleerd of het woord 'tofoe' dat je hebt opgepikt toen je boodschappen aan het doen was.
- ✔ Het is niet het doel in je leven om tolk Chinees te worden bij de VN. Je wilt alleen wat bruikbare woorden, zinnen en zinsconstructies leren om jezelf verstaanbaar te maken in een Chinese omgeving.
- ✔ Het is niet je bedoeling uren en uren te spenderen aan het onthouden van Chinese woorden en grammaticale constructies.
- ✔ Je wilt voornamelijk lol hebben terwijl je een beetje Chinees spreekt.

Hoe dit boek opgezet is

Dit boek is ingedeeld per onderwerp in delen, hoofdstukken en bijlagen. Elk deel concentreert zich op een aspect van de Chinese taal, en de hoofdstukken behandelen verschillende bruikbare onderwerpen, zoals uit eten gaan in een restaurant, hoe je om moet gaan met noodsituaties en hoe je een vakantie moet plannen. De volgende alinea's geven aan welke informatie je in elk deel kunt vinden.

Deel 1: Beginnen

Dit deel laat je kennismaken met enkele basiselementen van het Chinees: hoe je woorden uit moet spreken, hoe je de juiste toonhoogte voor elk woord krijgt enzovoort. Omdat het Chinees een toontaal is, kun je als je een woord met de verkeerde toon uitsprekt iets heel anders zeggen. Soms moet je naar de gezichtsuitdrukking van de ander kijken om erachter te komen of je iets gezegd hebt dat je niet zo bedoeld hebt, dus schenk vooral speciale aandacht aan de tonen als je spreekt.

Deel II: Chinees in actie

In dit deel ga je echt beginnen het Chinees te gebruiken. In plaats van alleen op de grammatica gericht te zijn helpt dit hoofdstuk je in alledaagse situaties die je tegenkomt als je mensen ontmoet, gaat eten in een restaurant, gaat winkelen of kletst aan de telefoon.

Deel III: Chinees voor onderweg

Dit deel van het boek geeft je de handvatten die je nodig hebt om Chinees te kunnen gebruiken in allerlei situaties. Je leert hoe je geld moet wisselen, hoe je de weg moet vragen, hoe je een hotelkamer moet boeken en hoe je een dokter vertelt wat er aan je scheelt. Het bevat alle aspecten van reizen naar Chineesprekende delen over de hele wereld. Het is aan jou of je reis je helemaal naar Shanghai brengt of alleen maar naar het bureau van een Chinese collega.

Deel IV: Het deel van de tientallen

Ooit gewent dat je de Chinese cultuur zou kunnen samenvatten in tien simpele regels voor wat je wel of niet moet doen? Nou, deel IV is een verzameling van simpele zinnen die je kunt gebruiken, veel voorkomende Chinese uitdrukkingen en geheugensteuntjes aan wat je niet moet doen in een Chinese setting die je altijd in je achterhoofd moet houden als je communicatie over en weer hebt met de Chinezen. Je klinkt niet alleen meer als een echte Chinees wanneer je je mond open doet, maar je maakt je ook de voornaamste culturele regels en taboes eigen die een gemiddelde student van de Chinese taal nooit zal ontdekken.

Deel V: Bijlagen

Dit deel bevat nuttig naslagmateriaal dat je misschien kunt gebruiken als je door de hoofdstukken gaat. Bijlage A bevat een handige tabel met werkwoorden, die in elke setting kan helpen. Bijlage B is een handig miniwoordenboek van zowel het Chinees naar het Nederlands als het Nederlands naar het Chinees. Voel je vrij om dit gedeelte te raadplegen als je onbekende woorden tegenkomt. Bijlage C bevat de antwoorden van de spelletjes uit 'Spelen met de taal' aan het eind van ieder hoofdstuk. Als laatste bevat bijlage D een lijst van de tracks op de website. Deze bijlage is handig als je eraan toe bent om de dialogen uit 'Je zegje doen' te beluisteren.

De pictogrammen in dit boek

Bij sommige alinea's, kaderteksten en dialogen tref je grappige kleine pictogrammen aan. Deze maken duidelijk wat voor een informatie je aan

het bekijken bent en kunnen je helpen verschillende typen informatie snel te lokaliseren. De zes pictogrammen in dit boek zijn:

Het 'schot in de roos' verschijnt wanneer ik een goed idee om je studie Chinees gemakkelijker te maken heb gemarkeerd.

Dit pictogram, met een duidelijk strikje om een vinger, moet een herinnering zijn voor speciale belangrijke informatie over de Chinese taal.

De bom moet een stopsignaal zijn in jouw gedachten. Het is een waarschuwing voor dingen die je niet moet zeggen of doen, zodat je jezelf niet voor schut zet in het buitenland of in aanwezigheid van een nieuwe Chi-neessprekende kennis.

Dit pictogram geeft je aanknopingspunten voor fascinerende stukjes informatie over China en de Chinese cultuur. Kennis van de cultuur gaat hand in hand met de kennis van een vreemde taal, dus dit pictogram verlicht de weg voor je als je instapt op je reis.

Dit pictogram belicht verschillende grammaticale regels die niet standaard zijn. Hoewel dit boek zich in eerste instantie niet speciaal richt op grammatica, kun je de taal alleen succesvol gebruiken door aandacht te schenken aan kleine grammaticale regeltjes als die zich voordoen.

De tracks op de website die bij dit boek hoort, geven je de kans om Chinese moedertaalsprekers te horen zodat je beter begrijpt hoe Chinees klinkt. Dit blijkt erg handig te zijn vanwege de tonen die je moet onthouden. Dit pictogram staat naast de basisklanken en de dialogen uit 'Je zegje doen' die je op de website kunt vinden. Je kunt de tracks downloaden op www.dummies.nl/downloads.

Wat te doen vanaf hier

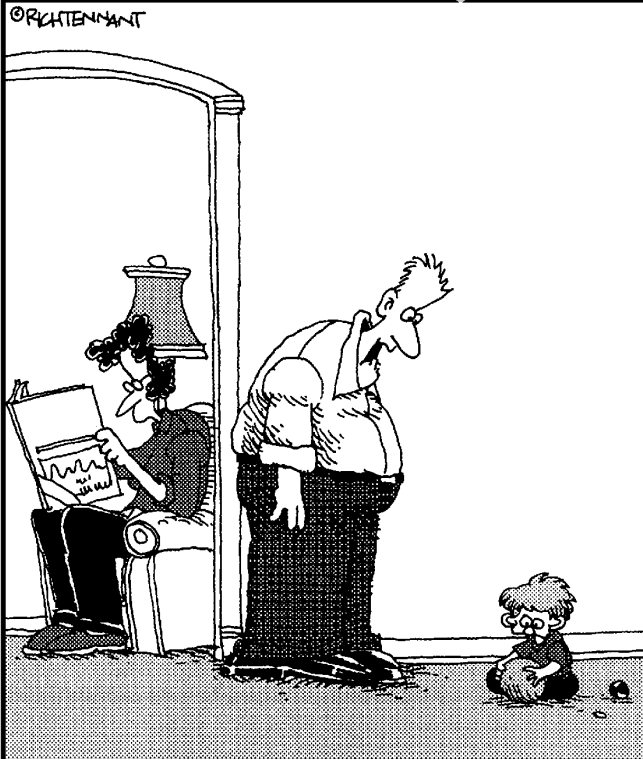
Het Chinees wordt vaak gezien als een van de moeilijkste talen in de wereld, maar maak je geen zorgen. Het goede nieuws is dat je niet gaat proberen het volledig te beheersen. Alles wat je wilt, is verstaanbaar zijn als je je mond opendoet, zodat je niet naar het herentoilet vraagt als je het damestoilet moet hebben. Alles wat je nu moet doen, is blijven luisteren naar de woorden en zinnen in dit boek en ze blijven herhalen. Ga naar het hoofdstuk dat je nieuwsgierigheid wekt, luister thuis of in de auto naar de tracks op de website en blijf je favoriete Chinese zinnen oefenen als je met vrienden of familie in Chinatown bent.

Deel I

Beginnen

The 5th Wave

By Rich Tennant

'Dus "wo", "ta", "baba" en "mama" zijn allemaal Chinese woorden? Grutjes, Alice, onze baby spreekt al een paar weken Chinees!'

In dit deel...

Deel I heet je welkom in de Chinese taal. Hier krijg je alles te horen over de beginselen van het Chinees: hoe je Chinese klanken (en tonen) uitspreekt als een moedertaalspreker, hoe je Chinese woorden aan elkaar knoopt zodat ze zinvol worden, hoe je telt in het Chinees en hoe je communiceert in het Chinees, inclusief alle culturele bijkomstigheden. **Wōmen kāishǐ ba!** (*woh-mun k^hai-sjh ba*) (Laten we beginnen!)

Hoofdstuk 1

Een beetje Chinees leren

.....

In dit hoofdstuk:

- ▶ Grip krijgen op veelvoorkomende Chinese klanken
  - ▶ Schrijven om te communiceren
  - ▶ Vloeiend klinken
  - ▶ De vier basistonen perfectioneren
  - ▶ Chinees idioom oefenen
  - ▶ Veelvoorkomende Chinese zinnen en gebaren
- .....

Het wordt nu tijd in de beginselen van het Chinees te duiken. Dit hoofdstuk geeft je richtlijnen om het Standaardmandarijn (de officiële taal van zowel de Volksrepubliek China als Taiwan) uit te spreken als was het je moedertaal en het helpt je grip te krijgen op de vier tonen die kenmerkend zijn voor het Mandarijn. Nadat je jezelf de beginselen eigen hebt gemaakt, laat ik je zien hoe je enkele veelvoorkomende Chinese zinnen maakt.

Maar voor je hierin duikt, geef ik nog wat advies: Laat je niet op je kop zitten door de tonen! Het beste wat je kunt doen als je een vreemde taal leert, is je niet druk maken om fouten als je voor het eerst je mond open doet. Oefen je Chinees bijvoorbeeld eerst tegen je hond of kat en werk je dan op naar een paar goudvissen of een neefje of nichtje jonger dan tien jaar. Als je eindelijk je zenuwen zover in bedwang hebt dat je een paar zinnen uit kunt kramen tegen de lokale Chinese middenstand, zul je merken dat je er bent. En als je voor de eerste keer naar China gaat, zul je ontdekken hoezeer de Chinezen het waarderen dat iemand ook maar in de verste verte probeert hun taal te spreken. Al die uren waarin je je huisdier de oren van het hoofd hebt gekletst gaan zich uitbetalen, en je zult rijkelijk beloond worden. Twijfel je nog? Je zult verbaasd zijn hoeveel je kunt zeggen nadat je in *Chinees voor Dummies* hebt zitten snuffelen.

Omgaan met de Chinese cultuur is net zo belangrijk als de Chinese taal verkennen. In feite kun je de taal niet beheersen zonder een beetje cultuur op te snuiven. Alleen al de moeite nemen om Chinees te spreken is een diplomatieke daad. Maak je geen zorgen om hoe je klinkt als je je mond opent; je draagt sowieso bij aan internationale vriendschap.

Chinese dialecten begrijpen

Zet je maar vast schrap. Ja, echt nu, zelfs voordat je ook maar het kleinste beetje Chinees uit begint te kramen. Als je het nu niet doet, zul je later in totale shock verkeren als je ontdekt dat je aan een taal begint met honderden (ja, honderden) dialecten – en mensen die verschillende dialecten spreken, verstaan elkaar niet. Praktisch elke grote stad, en zeker elke provincie in China, heeft haar eigen dialect waar het volk mee opgroeit (zie tabel 1.1). Van de zeven grote dialecten heb je misschien al van Shanghainees, Taiwanese en Kantonees gehoord.

En dan is er ook nog het Mandarijn, het dialect van de massa. Op dit moment wordt Mandarijnchinees gesproken door meer mensen op aarde dan welke andere taal dan ook. Bijna een vijfde van de wereldbevolking gebruikt het, gezien de enorme bevolking van China. Maar waarom is nu juist dit dialect gekozen tot de officiële taal die in alle scholen onderwezen wordt, en niet een van de andere dialecten die mensen thuis of in hun woonomgeving spreken?

Met zijn slechts vier tonen is **Guānhuà** (*kwan-hgwa*) (Mandarijn, *letterlijk*: de taal van de ambtenaren, die ook mandarijnen heetten) sinds de vijftiende eeuw de overkoepelende taal van China, omdat het gebaseerd is op de geleerde taal van het gebied rond Beijing. In plaats van het **Guānhuà** te noemen gebruiken inwoners van het vasteland nu de term **Pǔtōnghuà** (*p^hoe -t^hoeng-hgwa*) (de gemeenschappelijke taal). Mensen in Taiwan, Hong Kong en overzeese Chinezen noemen het **Guóyǔ** (*kwoh-ju*) (de nationale taal). Je zult ook de termen **Zhōngwén** (*djhoeng-wun*, de taal van de Chinezen) en **Hànyǔ** (*hgan-ju*) (de taal van de Han) horen, omdat de Chinezen zichzelf als afstammelingen zien van de Handynastie (206 v.Chr.-220 n.Chr.), een van de gouden tijdperken uit de Chinese geschiedenis. Omdat Chinees de taal is van etnische Chinezen en de minderheden in China geven we de voorkeur aan de allesomvattende term **Zhōngwén**.

Tabel 1.1: Belangrijke Chinese dialecten

<i>Dialect</i>	<i>Uitspraak</i>	<i>Regio waar het dialect gesproken wordt</i>
Pǔtōnghuà/Guóyǔ (Mandarijn)	p ^h oe-t ^h oeng-hgwa/ kwoh-ju	Ten noorden van de Yangzi-rivier, maar in alle scholen onderwezen; officiële taal van de Volksrepubliek China en in heel Taiwan gesproken
Wú	woe	Shanghai, het zuidoosten van Anhui en een groot gedeelte van Zhejiang
Xiāng	hsjang	Hunan
Gàn	kan	Jiangxi, het zuiden van Anhui en zuidoost Hubei
Kèjǐā (Hakka)	k ^h u-dja	Losse delen van het oosten en zuidwesten van Guangxi en in het noorden van Guangdong (Kanton)
Yuè (Kantonees)	juè	Zuidoost Guangxi, Guangdong (Kanton) en Hongkong
Mǐn	mien	Fujian, het zuiden van Zhejiang, het noordoosten van Guangdong, Hainan en Taiwan